

ДА САРО (ОТ НАЧАЛО) (ДУМИ НА НАУЧНИЯ РЕДАКТОР)

Философският Разум, бликащ от непроницаемите дълбини на Времето, е оставил исторически свидетелства за своите смели и рисковани “набези” към Онтоса (битието), Човека, Историята, Съдбата, Непостижимото... “Какво искаш да знаеш, Разуме?” – молитвено пита Аврелий Августин. “Бог и душата” – отговаря Разумът. Нищо друго! Но това е Всичко! Има ли побезбрежни “обекти” за философа от човешкия духовен свят и света като Абсолютен континуум? Едва ли. И тъкмо затова историята на човешката духовност (наука, религия, култура) в определен смисъл е **антропология, разтеглена във Времето!** Но не само във Времето, а и в пространството, в Космоса. Днес едни от “най-новите” форми на строгата наука раждат вечно ласкаещата Човека идея, че Вселената е възникнала, за да го създаде – него – Човека! По силата на логическата консеквентност излиза, че Универсумът изначало стене с човешки глас и плаче с човешки очи...

“Вижда се”, че Голямата наука не се страхува от унищожителните поучителни съждения на Волтеровия “Микромегас”. Не се страхуват и авторите на тази книга – те знаят, че над фасадата и на най-хуманната философия се възвисяват два вечни синдрома – на Шехеразада (от “Хиляда и една нощ”) и на митичния Сизиф. Знаят, че както Шехеразада трябва да измислят и да разказват всяка нощ нови приказки на Властта, за да не ги погуби! Думи срещу Живот... Знаят още, за разлика от “тъплеция мравунак” (Достоевски) в профанния свят, че живеят в един безкрайно непроблематизиран проблематичен свят (или светове – Д. Бруно, Н. Бердяев), в който **знанието е риск** (не “сила”, както ренесансово допускаше Ф. Бейкън). Знаят, че надигащата се нова вълна на символно-информационната технотронна цивилизация застрашава грижливо отгледаната в самота **знаеща човешка индивидуалност** и ако беше жив, Дж. Оруел щеше с изненада да констатира, че неговата U-topia (Не-място) има реален топос в постмодерния свят. Това е още едно основание екзистенциално да се споделя съдбата на античния Сизиф – току-що изтъркалялият се камък в подножието на планината да бъде отново тласкан към върха.

Читателят на тази книга ще разбере, че нейните автори са като “разбъгващи се Галактики”. Техните характери, ориентации и смислово-езикови акценти са различни, но са сходни в едно – обичат Човека и по своему са “тъжни” хора.

Казано е: “Що е човек, та го зачиташ и обръщаш върху него внимание? Човек е като дъх, дните му – като преклонна сянка” (Пс. 143:3–4). И още: “който трупа познание, трупа тъга” (Ек. 1:18). “Тъгата на знанието” е породена и от съдържателното осмисляне на мрачните прогнози за ужасяващите последици от неконтролируемия икономически и демографски растеж в света; от брутално практикуваната глобална философия на насилието, осъществявана чрез мултинационалната корпоративна власт (Н. Чомски); от тревожния упадък на традиционните нравствени ценности и основаващото се на тях гражданско съзнание; от глобалното настъпление на елементаризираната, пошла контракултура, идваща с вълните на една цинична хедонистична цивилизация...

Но авторите на книгата знаят още, че без мотивирана надежда и стабилизирана вяра е невъзможно да се оцелява. И затова с основателни съмнения в съществуването на Абсолютното те възлагат надеждите си на неабсолютното. Между битието на “Абсолютно съществуващото” и битието на “абсолютно ставащото” те избират потенциите на “Ставането” (Werden). Ако онтосът (битието) все пак носи “образа и подобие” на Абсолюта, би трябвало в него провиденциално и телеологично да е вграден и човешкият “ейдос”.

Всяка от разработките, включени в книгата, *sub specie individualis* проблематизира същността, субстанцията (природата), образа, ейдоса, феноменологичните изяви на човека и човешкото. Така отделните, външно погледнато, разнопосочни студии, са обединени от една силно подчертана **човеколюбива, хуманистична идея**. Въпреки всепризнатата доминация на секуларизма и презрението към сакралното в постмодерния свят, на човека все пак му приляга величественото достойнство на Добродействието и Човеколюбието. Обстоятелството, че 2000-годишното християнство направи “любовта към далечния” да изглежда по-реализуема, отколкото “любовта към ближния”, не може да игнорира нравствената стойност на идеята за субстанциалното единство между Човека и Доброто. Споделяйки исторически изстрадания и не толкова окуражителен човешки опит в Добродействието като реално функциониращ принцип, авторите все пак считат, че техният глас няма да остане *Vox clamantis in deserto* (глас на викация в пустиня). А ако остане? Тогава те отново ще си спомнят за съдбата на Сизиф в царството на сенките на Хадес.

6. 12. 1997 г.

София

Доц. д-р Любомир Христов